

szavakkal, férfiak, látogatóm el is távozott. Az én nyugalmam egy csapásra odalett. Minden eszembe jutott, és elborított a gyanakvás ájja. Visszagondoltam arra, hogy feleségem bezárt a szobámba, emlékezetembe ötlött, hogy akkor éjjel nyitódott-csukódott az udvari és az utcai ajtó, ami pedig sohasem fordult elő még, és megjelent előttem feleségem fehérhíttel bekenet arca. Mindez eszembe jutott most, és gyanakvással töltött el.

(18) Mikor hazatértem, megparancsoltam a szolgálólánynak, hogy kíséjjen az agorára. De nem oda vittem őt, hanem egyik barátomhoz. Itt aztán megmondtam neki, hogy értesültem mindarról, ami a házamban történt. „Választhatsz – tettem hozzá – két dolog között. Vagy megkorbácsoltatlak és malomba adlak dolgozni, úgy, hogy soha többé nem szabadulsz ettől a gyöttrő robottól, vagy elmondod a teljes igazságot, és ebben az esetben semmi bajod nem esik, mert megbocsátom véteidet. Ne csúrd-csavadrd tehát a dolgot, hanem mondd el a színtiszta igazságot!” (19) A lány eleinte tagadt, és erősködött, hogy csak tegyem vele azt, amit akarok, mert ő az égvilágon semmiről sem tud. De amikor Eratosthenés nevét említettem előtte, azt is hozzáfűzve, hogy ez az ember volt feleségem állandó látogatója, megdöbbent, s úgy gondolta, hogy az egész ügyről pontos értesüléseim vannak. Lábamhoz is borult mindjárt, s miután ünnepélyesen megígértem, hogy semmi bántódása nem lesz, beszélni kezdett. (20) Mindenekelőtt azt vallotta be, hogyan környékezte meg őt Eratosthenés a temetés után, aztán hogy végül miként lett Eratosthenés vágyainak szószólója feleségem előtt, aki idővel engedett is unszolásának. Elmondta, hogyan mentek végbe a találkák, és hogy a Thesmothoria ünnepén, mikor én birtokomon voltam, Eratosthenés anyjával együtt ment a szentélybe,⁴ és így tovább. (21) Mikor aztán befejezte a mondókáját, így figyelmeztettem: „Beszélgetésünkről egyetlen emberfiának sem szabad értesülnie, mert különben érvényét veszti az is, amit megígértem! És emellett azt is követelem tőled, hogy elbeszé-

⁴ Démétér ünnepét kizárólag nők ülték meg egymás között. A feleség lehet, hogy egyszerűen mint régi ismerőse ment a csábító anyjával együtt a szentélybe, a beszélő azonban azt sugalmazza, mintha az anya is tudott volna a kapcsolatról, vagyis Eratosthenés bűneit családja is támogatná.

lésedet tényekkel támaszd alá. Semmi szükségem szavakra. A tények fogják igazolni,⁵ hogy vallomásod megfelelő-e a valóságnak.” A lány erre is ígéretet tett.

(22) Ezután ismét eltelt négy vagy öt nap. Most térhetek rá legfőbb bizonyítékaimra. Előbb azonban hadd mondjam el nektek, mi történt az utolsó napon. Van egy meghitt barátom, név szerint Sóstratos. Napnyugta után találkoztam vele, amint éppen földjéről hazatérőben későn érkezik haza, meghívtam, vacsorázzék velem. Miután hozzánk megérkeztünk, felmentünk az emeletre, és kettesben vacsoráztunk. (23) Mikor aztán már jóllakott, Sóstratos eltávozott, én meg lefeküdtem aludni. Ekkor surrant be Eratosthenés, férfiak. A szolgálólány nyomban felkelte, és jelentette, hogy megérkezett. Erre meghívtam neki, hogy őrizze az ajtót, csendben leosontam a földszintre, és elhagytam a házat. Felkerestem néhány ismerősömet. Egyeseket otthon is találtam, mások éppen nem voltak Athénban. (24) Az otthon lévőök közül, akit csak lehetett, mind magammal vittem, és úgy mentem tovább. Aztán a szomszédomban lévő kocsmában fáklványkat ragadtunk, s beléptünk házam kapuján, melyet a készenlétben álló szolgálólány nyitva tartott. Belöktük a hálószoba ajtaját. Azok, akik először léptük át a küszöböt, még láthatuk Eratosthenést úgy, amint feleségem oldalán fekszik, a többiek már csak annyit, hogy meztelenül áll az ágyban. (25) Ami engem illet, férfiak, én egy hatalmas ütéssel leterítettem őt, kezeit hátracsavartam és megkötöztem, és közben megkérdeztem tőle, miért szennyezi be látogatásaival házamat. Eratosthenés elismerte bűnét, kérve-kért, hogy ne öljem meg, hanem fogadjak el pénzbeli kártérítést. (26) Én pedig azt feleltem: „Nem én öllek meg, hanem a város törvénye, melyet lábbal tiportál, és amelyet kevesebbre becsültél testi vágyaidnál. Inkább azt választottad, hogy elkövesd ezt a vétket feleségemmel és gyermekeimmel szemben, mint hogy tisztességes polgárként engedelmeskedj a törvénynek.”

(27) Így nyerte el az az ember azt a büntetést, férfiak, melyet a törvények az ehhez hasonló gaztettek elkövetői ellen előírnak. Egy

⁵ Euphiliótos hangszóllyozza, hogy csak a csábító tettenérése esetén hisz a cselédlánynak.